

اختصاصی ایسکانیوز؛

درباره مستند «مادر مهاجر» به بهانه پخش از شبکه پرس تی وی

مستند «مادر مهاجر» به تازگی از شبکه پرس تی وی پخش شده است. این مستند که به کارگردانی و تهیه کنندگی کیانوش الطافی تولید شده به بررسی عکس معروف دوروتی لانگ، عکاس روزنامه سانفرانسیسکو می پردازد.

به گزارش گروه فرهنگی ایسکانیوز، سید رضا صائمی در یادداشتی مستند مادر مهاجر را بررسی کرده است.

شرح یک عکس؛

از مجموعه برنامه عکس هایی که جهان را تکان می دهد ( ) مستندی به اسم مادر مهاجر به روی آنتن پرس تی وی رفت که یکی از جذاب ترین بخش های این برنامه بود. این مستند که به کارگردانی و تهیه کنندگی کیانوش الطافی تولید شده به بررسی عکس معروف دوروتی لانگ، عکاس روزنامه سانفرانسیسکو می پردازد. دوروتی لانگ از عکاسان تأثیرگذار آمریکایی و از اولین عکاسان زن در حوزه مستند اجتماعی است. دوروتیا عکاسی را زیر نظر کلارنس وایت آموزش دید و در چند استودیو شاگردی کرد. او مدتی نیز با آرنولد گنته کار کرد. در ۱۹۱۸ آتلیه شخصی خود را در سان فرانسیسکو گشود اما پس از گرایش به عکاسی مستند آتلیه پرتره خود را تعطیل کرد. تجربیات تلخ او از دوران کودکی اش باعث شد تا در عکاسی از دردمندان، احساس هم ذات پنداری کند. دوروتیا در ترکیب بندی و کیفیت چاپ تصاویرش وسواس زیادی داشت و چشمان او دوربین بود و دوربین او جزئی از بدنش بود.

دوروتیا لانگ یکی از چندین عکاس (اداره تامین کشاورزی) شد. در پروژه بی نظیر یا دست کم، کم نظیر این بنیاد عکاسان تاثیرات مخرب خشکسالی درازمدت را روی زندگی کشاورزان و همین طور برنامه های دولت که به کارگران و کشاورزان کمک می کرد تا روی پای خود بایستند عکاسی کردند. عکاسان در این پروژه گاهی طی چند ماه بی وقفه گزارش تهیه می کردند. لانگ در میان گروه عکاسان اداره تامین کشاورزی بیش از بقیه وجه قهرمانانه زندگی مشقت بار کارگران را برجسته می کرد. در پوسترها از عکس های لانگ به خصوص مادر مهاجر استفاده می شد. مادر مهاجر از جمله عکس هایی شد که هم از حیث تکنیک عکاسی و هم برد اجتماعی - سیاسی، به عکس کالتی بدل شد و همانطور که در این مستند روایت شده توانست هم بُرد خبری بالای پیدا کند و هم به مثابه یک عکس انگیزشی به ایجاد اقداماتی از سوی سیاستمداران برای رفع مشکل سوژه عکس بدل شود.

مستند مادر مهاجر عکس تاریخی گرفته شده توسط لانگ در سال ۱۹۳۶ را مورد بررسی قرار داده است. این عکس مادری به نام فلورانس اونز تامسون و فرزندانش را نشان می دهد که به مشهورترین چهره و نماد فقر شدید در دوران رکود بزرگ آمریکا تبدیل شدند. وی همراه با خانواده بی بضاعت خود در اردوگاه نیپومو به سر می برد که سوژه عکاسی دوروتی قرار گرفت. فلورانس که از نژاد سرخ پوستان آمریکاست، در زمان عکس ۷ فرزند و فقط ۳۲ سال سن داشته و کارگر مهاجری در مزرعه نخود بوده که مانند بسیاری دیگر از مهاجران روزگار را به سختی سپری می کرده است. رمزگشایی از نشر این عکس یکی از جذاب ترین بخش های مستند است. وی به شرطی اجازه داده عکاس از او عکس بگیرد که در جایی منتشر نشود و دوروتی هم قبول می کند؛ اما چیزی نمی گذرد که عکاس قولش را زیر پا گذاشته و عکس را در روزنامه سانفرانسیسکو منتشر می کند. بازتاب این عکس آنقدر زیاد بود که دولت فدرال بلافاصله پس از انتشار آن ۹۹۷۹ کیلوگرم مواد غذایی به اردوگاهی که فلورانس و بچه هایش در آن بودند، می فرستد.

این مستند اگرچه سرنوشت یک عکس را مشخص می کند اما در پس آن می توان به بازنمایی برخی واقعیت های سیاسی و اجتماعی در تاریخ آمریکا هم دست یافت و البته شناخت مخاطب نسبت به عکاس این عکس. لانگ نخستین زنی بود که از بنیاد گوگنهایم بورس گرفت. او در تاسیس مجله اپاچر با آنسل آدامز همکاری داشت و برای نشریه لایف هم کار کرد. از جمله مهم ترین پروژه های لانگ عکاسی از ژاپنی-آمریکائی هایی است که پس از حمله ژاپن به پرل هاربر در جنگ جهانی دوم مجبور به مهاجرت از محل زندگی خود شدند. او از اردوگاه های اقامتی این مهاجران ونحوه زندگی آنها عکس گرفت. درواقع مخاطب به ویژه علاقمندان عکاسی و به شکل ویژه تر علاقمندان فتوژورنالیسم و عکاسی خبری می توانند با تماشای این مستند به واقعیت های جذابی درباره تاثیرگذاری اجتماعی عکاسی و ابعاد مختلف عکس اجتماعی دست یابند. ضمن اینکه در این مستند به شکل تلویحی بحث اخلاق عکاسی هم مطرح می شود. اگرچه انتشار عکس معروف به مادر مهاجر به رهایی سوژه از وضعیت بغرنج موجود کمک می کند؛ اما عکاس به تعهد خود نسبت به سوژه عمل نکرده و برخلاف قولی که داده عکس را منتشر می کند.

چالش ماجرا در این است که آیا عکاس از حیث اخلاقی مجاز به انتشار این عکس بود یا نه که این مسئله در شکل کلی تر خود در بحث اخلاق عکاسی به این گزاره مرتبط می شود و انتشار یک عکس چه تاثیری بر سرنوشت سوژه یا حتی خود عکاس خواهد داشت. در بسیاری از مواقع انتشار یک عکس ممکن است زندگی سوژه یا خود عکاس را به خطر بیندازد. با این حال در پس این عکس می توان اوضاع نابسامان اقتصادی و مسئله فقر در اقشار پایین دست و حاشیه ای جامعه را صورت بندی کرد و از آن به عنوان نوعی مردم شناسی بصری هم یاد کرد که البته سویه تاریخی هم دارد. به این معنا که مثلا در ارتباط با این عکس می توان به شناختی درباره اوضاع کشور آمریکا در سال ۱۹۳۶ دست یافت. اگر دوست دارید در کنار درک زیبایی شناختی یک عکس به ابعاد انسان شناسی و تاریخی و سرگذشت اجتماعی یک عکس آشنا شوید مستند مادر مهاجر را از پرس تی وی دست ندهید.

انتهای پیام /